

Graljuk: Hrvatska je de jure i de facto postigla najviše standarde onih nacionalnih manjina koji ne pripadaju matičnom hrvatskom narodu

Pretraži ...

EKUMENA I ETIKA U POSLOVANJU

Ukrajina je najveća europska zemlja, kolijevka istočnoga kršćanstva među Slavenima. Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske osnovana je 2008. godine kao krovna kultura

prosvjetna manjinska organizacija u RH, a bavi se očuvanjem nacionalnih, kulturnih i religijskih vrijednosti ove ugledne zajednice. Dakle, ukrajinska manjinska zajednica u RH jedna je od 22 priznate nacionalne manjine u Hrvatskoj. Iz povijesti ove zajednice zabilježeno je da su Ukrajinci u hrvatskim službenim dokumentima do 1931. godine upisani kao Rusi, a potom su se do 1971. izjašnjavali Rusinima, a kasnije Ukrajinima.

Tridesetak godina od ukrajinske samostalnosti ova, velika država, pripadala je tzv. Socijalističkom bloku zvanom SSSR. Na tragu naše emisije gost je Boris Graljuk, Ukrajinac, istaknuti borac za manjinska ljudska prava, pripadnik ukrajinske nacionalne manjine, a ujedno grkokatolik tj. po religijskoj opredijeljenosti katolik istočnog obreda koji prihvaća rimskog papu. Stoga ga pitamo da nam ocrta nacionalni i religijski identitet Ukrajinca, njegov položaj i jesu li se Ukrajinci integrirali u hrvatsko društvo?

– Evidentno je da je Hrvatska *de jure* i *de facto* postigla najviše standarde onih nacionalnih manjina koji ne pripadaju matičnom hrvatskom narodu – ustvrdio je Graljuk dodajući da se Ukrajinci razlikuju u odnosu na neke druge manjine po nekoliko elemenata – oni su Slavenski narod koji ima svoje ukrajinsko pismo, a u 100-postotnom broju jesu grkokatolici koji jurisdikcijski pripadaju Križevačkoj eparhiji (biskupiji). Također, naglašava, da su se tijekom stoljeća življenja, Ukrajinci u potpunosti integrirali u RH, na svim razinama – lokalnim ili svim drugim područjima i profesionalnog rada i življenja. Ali asimilacija je neminovna.

Osim one krovne na razini republike, djeluje ukrajinska zajednica u Zgrebu koja je osnovana 2007. godine. Prošloga kolovoza zajednica je dobila od grada Zagreba svoj dom u Tomičevoj ulici 2 i to na dan svoje nezavisnosti. Podaci ukazuju da je u hrvatskom glavnom gradu ukrajinska zajednica djelovala od 1922. godine kao Ukrajinsko društvo 'Prosvita'. A gdje još žive i djeluju, pitamo?

– Inače u RH živi oko 2.000 pripadnika ukrajinskog naroda, a neki se izjašnjavaju Hrvatima, ali se nisu deklarirali kao neka druga manjinska zajednica – ustvrdio je Graljuk. Većina ih živi u Podunavlju, Posavini, oko Slavenskoga Broda i u Vukovaru, a najveći broj ih je u Zagrebu gdje su još prije jednog stoljeća organizirano djelovali u prostorijama 'Braće hrvatskog zmaja'.

No, ruska agresija natjerala je brojne Ukrajince u izbjeglištvo pa ih ima u Hrvatskoj oko 25.000. Kako su zbrinuti, bilo je jedno od pitanja.

– Mahom je to ženska populacija, djeca i starci – s gorčinom je govorio ovaj svjesni Ukrajinac. Uče hrvatski jezik, pomaže im Ministarstvo znanosti i obrazovanja te Katedra za hrvatski jezik s Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Raspršeni su gotovo u svim hrvatskim gradovima zarađujući svoj teški kruh za svoje obitelji... Ima ih u Istri, Rijeci, Šibeniku, Splitu, Dubrovniku te u unutrašnjosti – Gospiću i Karlovcu – nabrajao je Graljuk. Komentirao je Putinovu agresiju koju je podržao patrijarh Kiril!

– Ne samo da je podržao agresiju već je ruski patrijarh dio velikoruskog establišmenta, zagovornik Carske Rusije i kasnije Sovjetskog saveza koji je bio rigidan, osvajački i agresivni plan. Svojim izričajem je g. Kiril je poticao ruske vojnike na agresiju, da ubijaju ukrajinske mladiće, civile, djecu govoreći im da to čine za spas duše, a to je nekršćanski i necivilizacijski

– kazao je Graljuk. A dio ukrajinskog vodstva zamolio je Carigradskog patrijarha Bartolomeja da Ukrajini dodijeli 'Tomos' (dopusnicu) kako bi se izdvojili od moskovskog tutorstva. Dakle, prije četiri pet godina Bartolomej je dopustio da se utemelji Autokefalna ukrajinska crkva sa sjedištem u Kijevu.

Još je Graljuk dodao da u memoriji Ukrajinaca stoji da je ona pokrštena u vrijeme kneza Vladimira Velikog 988. godine u Kijevskoj Rusi – prijestolnici Kijevske Rusije kako Ukrajinci nazivaju svoju srednjovjekovnu državu, jednu od moćnijih u tadašnjoj Europi čije su se kćeri i sinovi udavali i ženili na europskim dvorovima.

– Ono što Ukrajinci ne mogu prihvatiti je to da je moskovska kneževina, kako se zvala do 17. stoljeća, preuzela naziv Rus i sebe nazvala Rusijom, i ona obilježava i slavi krštenje svih Rusa (u koje stavljaju i Ukrajinu). No, tada je Moskva bila močvara, a takav tretman je i laicima smiješan i neprihvatljiv – rezolutan je Graljuk.

Podsjetio je na strašan genocid nad Ukrajinacima 1930-ih godina u vrijeme Staljina. To je tzv. Holodomor tj Gladomor kada je od gladi umrlo više milijuna Ukrajinaca pa su brojni parlamenti Europe, SAD-a, Kanade i hrvatski Sabor prihvatili deklaraciju o tom genocidu. Kada je riječ o ruskoj agresiji na Ukrajinu, prvi je protestni skup održan 5. ožujka 2022. godine na Trgu bana Jelačića u Zagrebu kojeg su organizirali Hrvatski helsinški odbor (HHO), ukrajinske zajednice uz prijenos na HTV-u što je imalo silni odjek među Ukrajinacima kod nas i u Europskoj uniji.

U tome je važnu ulogu, prema riječima Graljuka, imao predsjednik HHO-a Ivan Zvonimir Čičak s kojim se poznaje i surađuje još iz studentskih nemira 1970-ih godina. A HHO je ustupio dio svojih prostorija za potrebe Ukrajinaca na čemu Graljuk zahvaljuje.

Od niza aktivnosti tijekom proteklih desetljeća, ovaj poznati Ukrajinac u RH navodimo onu o podizanju spomenika velikom književniku Tarasu Ševčenku u zagrebačkom naselju Travno, koji je simbol ukrajinskog naroda.

Također treba spomenuti Graljukov angažman u obilježavanju 100. obljetnice Ukrajinske grkokatoličke župe u Lipovljanima 2009. godine. S njime su još bili Vasilj Krenj i Ivan Semenjuk. Graljuk je i praktični katolik, a kada je riječ o grkokatolicima kažimo da je jedan od poznatijih svećenika bio don Živko Kustić, jedan od vodećih medijskih crkvenih ljudi na ovim prostorima, mnogima poznatiji kao dugogodišnji istaknuti kolumnist Jutarnjeg lista. Graljuk i Kustić puno su surađivali, i naveo je da je još jedno poznato ime križevački episkop Šimrak.

U Hrvatskoj djeluje Križevačka eparhija sa sjedištem u Križevcima a na čelu joj je episkop (biskup) Milan Stipić, a Graljuk ima pozitivna iskustva s vodstvom te crkve. A koje su još grkokatoličke župe u Hrvatskoj?

– Žive i djeluju u Slavoniji, Vukovaru, Kanjiži, Lipovljanima, Slavanskom Brodu. Za nas je u Zagrebu i okolici središnja grkokatolička župa i crkva Sv. Ćirila i Metoda na Gornjemu gradu u Zagrebu, jedna od najpoznatijih sakralnih objekata ove biskupije – kaže Graljuk.

Ukrajina kao najveća europska zemlja koljevka istočnoga kršćanstva među Slavenima tj. istočno slavenska kultura i civilizacija, hoće li se izboriti za svoju slobodu i hoće li joj i dalje

pomagati svijet, SAD, Australija, Europa u konačnom oslobođenju. Pitali smo Graljuka koji je, iako zabrinut zbog rata na Bliskom istoku, pun je povjerenja i optimizma u oslobođenju zemlje od ruske agresije.

– Niti jednog trenutka Ukrajinci ne odstupaju od svog plana potpunog oslobođenja svoje Ukrajine. Sve zemlje Europske unije, na čelu s SAD-om, Kanadom i Australijom u istome ritmu pomažu na svim segmentima – vojnom, ekonomskom, socijalnom i zdravstvenom pogledu. Jednom riječju, pomažu tamo gdje je potrebno – istaknuo je ovaj hrvatski Ukrajinac.

Svaki gost PoslovniFM-a komentira svoje viđenje aktualnih tema – korupciju i njezinu pogubnu ulogu na sve sfere društva i javnoga života. Šute vjerski lideri. A kako ju doživljava Graljuk?

– Korupcija je karakteristična negativna pojava ljudske vrste od pamtivijeka – kaže te dodaje da Hrvatska nije najkorumpiranija zemlja, ona je mala korumpirana korupcija, a Ukrajina je veća korumpirana korupcija. A najveća korumpirana zemlja na svijetu je Rusija, ne samo da je raširena korupcija u toj zemlji, nego je izvozi u Afriku i ostale zemlje svijeta, što je pogubno.

– Činjenica jest da o korupciji malo javno i transparentno govore vjerski lideri u Hrvatskoj. Moraju o tome govoriti jer je korupcija nešto što je tužno, nepravedno prema onima koji nemaju, prema onima kojima treba dati istu šansu. I stignu još o tome govoriti sa svojih propovjedaonica i osuđivati to društveno nemoralno zlo – naglasio je Graljuk. Ističe da treba osuditi tu nakaradu u ovome društvu, a neki, primjećuje, nisu imali ni bicikl ili možda dvije tri ovce, a sada imaju toliko bogatstva.

Naglašava da je Hrvatska malo selo u Europi i svi sve znamo o svakome, kada je riječ o toj pošasti.

Spomenulo se i medije kao utjecajne kreatore na javnoj sceni.

– U njima se nagomilalo previše taloga i ne postoji kodeks koji bi trebao regulirati odnose u medijima, a mediji nisu sveta krava. Odvjetnici se bogate utuživanjem neke osobe na račun gazda. U većem dijelu svoga rada mediji progovaraju o istini, što je pozitivno – smatra Graljuk

A kada je riječ o javnom moralu i etičnosti u poslovanju, tu smo deficitarni. I u tome treba biti permanentna borba, tvrdi Graljuk.

– Ja sam za uvođenje u škole predmeta općeg odgoja za svako dijete počevši od vrtića, posebno osnovnih škola, dakle da ga se odmalena uči lijepom ponašanju, da ne pljuje po ulici, ne baca smeće, opuške, ne vodi pse po parku, da se starijima ustane u javnome prijevozu i slično. To je konzervativan pristup, ali to je život, i neka se ugledaju na zemlje kao što su Švicarska ili Austrija. Mi se njima divimo, a vrijeme je jer smo mi članica EU – kaže Graljuk.

Obično pitamo gosta PoslovniFM-a nešto privatno, pa smo ga pitali tko je Boris Graljuk, kakav je njegov život iza pozornice, je li zadovoljan životom i slično.

Boris Graljuk je po vokaciji – školovanju, arheolog kojemu je to i struka i hobi. Diše punim plućima u Hrvatskoj, a kao hrvatski domoljub i Ukrajinac zauzima se za ukrajinski nacionalni i politički identitet svojih sunarodnjaka u našoj zemlji. Za njega je Zagreb najljepši grad na svijetu gdje je ostvario svoj ljudski, nacionalni i politički identitet, a i vrijednosti koje ima u sebi prenosi na djecu i unuke. Posebno ističe – bavio sam se najviše srednjovjekovnim kršćanstvom sjeverozapadne Bosne, a to je prostor dubičkog arciđakonata zagrebačke biskupije, najvećeg arciđakonata u srednjem vijeku.

– Tu sam sebe obogatio znanjem, ali obogatio sam i svoj Zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode u kojem sam proveo i završio svoj radni vijek. Moja posebna suradnja bila je s moralnom vertikalom katoličke crkve Franjom Komaricom, banjalučkim biskupom – zaključio je Graljuk.

Graljukovo gostovanje na PoslovniFM-u bio je obogaćenje hrvatskog etera različitošću i dobrim duhom.

Projekt *'Nacionalni i religijski identitet manjina i njihovo pozicioniranje u društvu'* kojeg priprema i uređuje Augustin Bašić na multimedijском poslovnom portalu PoslovniFM, financijski podržava *Agencija za elektroničke medije kroz projekt novinarske izvrsnosti za 2023. godinu*. Tekst #6.

Autor: Augustin Bašić Foto: PoslovniFM

Objavljeno 23. studenoga 2023. sva prava pridržana PoslovniFM.

AEM augustin bašić boris graljuk ekumena etika u poslovanju
nacionalne manjine

VIŠE S WEBA

NEVJEROJATAN TREND STIGAO U HRVATSKU: 'Bilo je pitanje vremena! Obzirom na to što se događa u Europi...'

Kako modernizirati svoj dom?

Gljivice na noktima? Uklonite ovaj problem iz svog života jednom zauvijek